

**EURASIA
CENTER**

Eurázsia
Központ

Elemzések

**A kazah gazdaság kilátásai 2025-
ben**

Veres Szabolcs

EK/2025/14.

Eurázsia Központ

Elemzések

Kiadó:

Eurázsia Központ

Szerkesztő:

Dr. Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:

1117 Budapest, Infopark sétány 1i
eurasiacenter@uni-neumann.hu
<https://eurasiacenter.hu/>

Kiadásért felelős személy:

Dr. Horváth Levente, igazgató

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők az Eurázsia Központ álláspontjának.

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2025

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem

ISSN 2939-550X

A KAZAH GAZDASÁG KILÁTÁSAI 2025-BEN

Veres Szabolcs

Absztrakt

Kazahsztán Közép-Ázsia legnagyobb országa, erőteljes gazdasági növekedést mutatott, elsősorban a gázból és olajból származó bevételeknek köszönhetően, amelyek jelentősen hozzájárultak az ország GDP-jéhez és exportjához. A korábban hanyatló mezőgazdasági ágazat jelentős fellendülésen ment keresztül, különös tekintettel a búzatermelésre és az állattenyésztésre. Az ipari szektor, különösen az olaj- és gázkitermelés, a bányászat, a kohászat és a gépek terén, kulcsszerepet játszik Kazahsztán gazdaságában. A tercier szektor uralja a GDP-t, a növekedést olyan szolgáltatások hajtják, mint a pénzügy, a közlekedés és a technológia. Kazahsztán külkereskedelmi forgalma és partnersége olyan országokkal, mint Olaszország, Kína és Oroszország, kiemeli Kazahsztán globális gazdasági kapcsolatait. A kazah gazdaság GDP-növekedése az előrejelzések szerint felgyorsul, és 2025-ben eléri az 5,1%-ot.

Kulcsszavak: *Kazahsztán, gazdaság, GDP, kereskedelem*

Abstract

Kazakhstan, the largest country in Central Asia, has demonstrated robust economic growth, largely attributable to substantial revenues from gas and oil, which have contributed considerably to the nation's GDP and exports. The agricultural sector, which had previously been in a state of decline, has undergone a substantial revitalization, particularly with regard to wheat production and livestock farming. The industrial sector, particularly in oil and gas extraction, mining, metallurgy, and machinery, plays a pivotal role in Kazakhstan's economy. The tertiary sector dominates GDP, with growth driven by services such as finance, transport, and technology. The country's foreign trade turnover and its partnership with countries such as Italy, China, and Russia underscore Kazakhstan's global economic integration. Projections indicate that the Kazakh economy is poised to undergo a period of accelerated GDP growth, with a forecast of 5.1% by the year 2025.

Keywords: *Kazakhstan, economy, GDP, trade*

Kazahsztán általános gazdasági jellemzői

Kazahsztán, Közép-Ázsia legnagyobb országa területét tekintve, erőteljes gazdasági növekedést tapasztalt, nagyrészt a jelentős gáz- és olajbevételeknek köszönhetően, amelyek a GDP mintegy 35%-t és az export 75%-t teszik ki.

Kazahsztán gazdasága a becslések szerint 4%-kal nőtt 2024-ben (2024 januárja és novembere [között](#) 4,4%-os GDP-növekedést tapasztalt), mind a kőolaj-, mind a nem kőolajszektor növekedésének köszönhetően, az ukrajnai konfliktusnak a kazah gazdaságra gyakorolt hatásai továbbra is alacsony.

Kazahsztán rengeteg [természeti erőforrással](#) büszkélkedhet, beleértve a jelentős olaj-, földgáz-, szén-, vasérc-, mangán-, kromit-, nikkel-, kobalt-, réz-, ólom-, cink-, bauxit- és uránlelőhelyeket. Az ország jelentős mezőgazdasági területtel is rendelkezik (világszerte a 14. helyen), amely szántóföldeket és legelőket foglal magában. A mezőgazdaság a Szovjetunió felbomlását követően meredeken hanyatlott, de az elmúlt két évtizedben figyelemre méltó fellendülést mutatott. Az ágazat az ország GDP-jének 5,2%-át adja, és a dolgozó lakosság 13 százalékát foglalkoztatja. Az ország mezőgazdasága kiterjedt, de fejlődését korlátozza az elöregedő infrastruktúra. Termékeinek több mint fele növény (gabonafélék, beleértve a búzát, olajos magvakat, uborkát). Kazahsztán a világ [egyik](#) vezető búzatermelője, az állattenyésztés és a tejágazat a mezőgazdasági ágazat jelentős részét teszi ki. Az ország szinte önellátó az agrár-élelmiszeriparban, a bruttó mezőgazdasági termelés 2023 első tizenegy hónapjában 17,8 milliárd dollárt tett ki a kormányzati adatok szerint. A jelentős termés 16,6 millió tonna gabonaféléket, 2,1 millió tonna olajos magvakat és 5 millió tonna takarmánynövényt tartalmazott, bőséges ellátást biztosítva a helyi piac számára.

Az ipari szektor, amely az ország GDP-jének mintegy 35%-át teszi ki, és a dolgozó népesség 22%-nak ad munkát, különféle alágazatokat foglal magában. Ezek közé tartozik az olaj- és gázkitermelés, a bányászat, a kohászat, a vegyipar, a gépek és a mezőgazdaság. A kohászati ágazatot az acélgyártásra specializálódott, míg a vegyipar a petrokémiai és műtrágyaipari ágazatra összpontosít. A gépipari ágazat a termékek széles spektrumát öleli fel, a mezőgazdasági gépektől az ipari berendezésekig.

A GDP 52,6%-át kitevő és a dolgozó lakosság 66%-át foglalkoztató szolgáltatások Kazahsztánban a domináns ágazat, és folyamatosan növekszik. A pénzügyi szektor, a közlekedés és a technológia az országban előállított elsődleges szolgáltatások. A turisztikai ágazat, bár még nem fejlett, a járvány kitörése előtt erőteljes növekedést mutatott. A kazahsztáni turisztikai szektor következetes növekedési pályát mutatott, amelyet mind a belföldi, mind a nemzetközi látogatók számának növekedése jellemez. Ezt a növekedést tovább támogatják a turisztikai infrastruktúrába történő jelentős beruházások, amelyek az előrejelzések szerint 2029-re 800 000 ember számára teremtenek munkalehetőséget az ágazatban.

1. táblázat: Kazahsztán válogatott gazdasági mutatói (2022–2026)

	Projekt				
	2022	2023	2024	2025	2026
			(százalék)		
GDP					
Reál GDP	3.2	5.1	3.9	5.0	3.9
Reál olaj GDP	-1.7	7.0	-0.6	8.8	4.4
Reál nem olaj GDP	4.6	4.6	5.1	4.0	3.8
Infláció					
Bevételek és támogatások	21.8	21.7	19.5	18.5	19.0
Olajbevételek	8.0	5.7	5.8	5.7	5.1
Nem olajbevételek	13.8	16.0	12.7	12.7	13.9
Kiadások és nettó hitelnújtás	21.7	23.2	22.1	21.6	21.2
Általános költségvetési egyenleg	0.1	-1.5	-2.6	-3.1	-2.2
Nem olajalapú költségvetési egyenleg	-7.9	-7.2	-8.4	-8.9	-7.3
Bruttó államadósság	23.5	22.8	24.0	25.5	28.2
Nettó államadósság	-1.2	0.1	2.6	4.5	5.7
Monetáris számlák					
Tartalék pénz	11.4	11.6	11.9	12.0	11.5
Széles pénz	33.1	34.0	34.6	35.0	35.4
Hitelek a magánszektorban	22.7	23.5	24.1	25.0	26.1
Fizetési mérleg					
Folyó fizetési mérleg egyenlege	3.1	-3.3	-1.5	-2.3	-2.3
Tartalékeszközök (milliárd dollár)	35.1	35.9	40.2	43.2	44.5
Kőolaj és gáz cond. prod. (millió tonna) 3/	84.2	90.0	89.6	97.3	101.5
Munkanélküliségi ráta (átlag, százalék)	4.9	4.7	4.7	4.6	4.6

Forrás: UzStat és IMF adatok

Növekedési kilátások 2025-ben

Az Ázsiai Fejlesztési Bank (ADB) ázsiai és csendes-óceáni gazdasági előrejelzése szerint a kazahsztáni gazdaság GDP-növekedése az előrejelzések szerint felgyorsul, és 2025-ben [eléri](#) az 5,1%-ot. Ezzel párhuzamosan az infláció az előrejelzések szerint 6,1 százalékra csökken. Ezzel párhuzamosan a Kazah Nemzeti Bank 2025-ben 4-4,5%-os, 2026-ban pedig körülbelül 4,6-5,6%-os GDP-növekedést vár. Fontos azonban megjegyezni, hogy ezek az előrejelzések aláhúzzák a kazah gazdaság sebezhetőségét a külső sokkokkal szemben, különösen az olaj, az ország elsődleges exportcikkének árának ingadozásával szemben. Az olajárak csökkenésének lehetőségét az előrejelzések szerint befolyásolja az Egyesült Államok olajtermelésének és a világpiacra irányuló exportjának eszkalációja.

2024 januárja és decembere között Kazahsztán külkereskedelmi forgalma 141405,7 millió dollárt tett ki. Ez a szám nominálisan számítva 1,3%-os növekedést jelent 2023 azonos időszakához képest. Ez magában foglalja a 81618,4 millió dollár értékű

exportot, amely nominálisan 3,1%-os növekedést mutat, valamint az 59787,3 millió dolláros importot, ami nominálisan 1%-os csökkenést jelez.

Ezenkívül Kazahsztán kereskedelme az Eurázsiai Gazdasági Unió (EAEU) országaival a fent említett időszakban 30447,5 millió dollárt tett ki, ami 2,2 százalékos nominális növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. Az áruexport a figyelembe vett időszakban összesen 10 977,7 millió dollárt tett ki, ami 5,1%-os csökkenést jelent, míg az import 19 469,8 millió dollár volt, ami 6,9%-os növekedést jelent. Kazahsztán külkereskedelmi forgalmát az EAEU országaival az Oroszországgal folytatott kereskedelem uralja, amely a teljes forgalom 91,3%-át teszi ki. A következő legnagyobb kereskedelmi partnerek Kirgizisztán (5,6%), Fehéroroszország (3%) és Örményország (0,1%).

A kazah export 2024 januárja és decembere között túlnyomórészt a következő árukból áll: nyersolaj és bitumenes ásványokból származó nyersolajtermékek (52,5%), radioaktív kémiai elemek és radioaktív izotópok (5,6%), finomított réz és nyers rézötvözetek (5,1%), rézércek és -koncentrátumok (3,9%), valamint vasötvözet (3%). Az importból a legnagyobb arányt a gépjárművek (3,8%), a repülőgépek (3), a gyógyszerek (2,8%) tették ki.

2. táblázat: Kazahsztán legfontosabb kereskedelmi partnerei 2024-ben (százalékban)

Kazahsztán legfontosabb importpartnerei 2024-ben (százalékban)		Kazahsztán legfontosabb exportpartnerei 2024-ben (százalékban)	
Oroszország	30.5%	Olaszország	22.9%
Kína	25.3%	Kína	18.3%
Németország	4.7%	Oroszország	11.7%
USA	3.8%	Hollandia	6.5%
Dél-Korea	3.2%	Franciaország	4.5%
Franciaország	3.1%	Törökország	4.1%

Forrás: QazStat

Költségvetési hiány

Az új koronavírus-járvány világgazdaságra gyakorolt hatásai jelentős visszaesést váltottak ki, a kazah kormány 2024-re 4,5%-os GDP-növekedést prognosztizál, ami januártól novemberig 4,4%-os növekedést jelent. Tokajev elnök ígéretet tett a kormány elkötelezettségére, hogy a következő évben 6% alatt tartja a GDP-növekedést, az olajexport diverzifikálását és a gazdaság liberalizációját magában foglaló stratégiákkal.

2024 májusában Tokajev elnök [aláírta](#) a gazdaság liberalizációjáról szóló rendeletet, amely a Verseny- és Fejlesztési Ügynökség alá tartozó Nemzeti Ügynökséget bízta

meg az eszközök privatizációra való előkészítésével. Az ügynökség júniusban hívta össze alakuló ülését, amelyen bejelentette több kutatóintézet, buszflotta és közmű privatizációját. A kazah kormány ambiciózus célt [tűzött ki](#), hogy 2029-re 450 milliárd dollárra növelje az ország GDP-jét, és a kormány a gazdaság liberalizációját jelölte meg e cél elérésének kulcsfontosságú intézkedéseként.

A kormány az állami kiadások növekedését az inflációnak és a szociális juttatások növekedésének tulajdonítja. A következő évi költségvetés már 4,1 billió tenge hiányt számol előre (a tenge a kazah nemzeti valuta), és tekintettel az elmúlt két év hiánynövekedési tendenciájára, a kormány jövőre ismét kivonhatja a Kazah Nemzeti Alapból a tervezett átutalást meghaladó összeget. A hiány csökkentése és a költségvetés stabilizálása érdekében a kormány az olajtermelés növelését tervezi. A 2024-es cél a termelés 100 millió tonnára növelése a 2023-as [90 millió](#) tonnáról. Ezen intézkedések és az adóreform mellett Asztana célja, hogy 2029-re elérje a 450 milliárd dolláros GDP-t.

Infláció

Kazahsztánban az infláció 2025 januárjában gyorsult, és elérte az éves 8,9%-ot (2024 decemberében 8,6%), ami 1,1%-os növekedést jelent a hónapban (0,9 % az előző hónapban). A kazahsztáni infláció 2025-ben az előrejelzések szerint meghaladja a nemzetközi szervezetek és a Kazah Nemzeti Bank (NBK) által előre jelzett szintet. Míg a nemzetközi szervezetek 7% körüli inflációt jósolnak, ez a szám két százalékponttal meghaladja az NBK célját. 2024 novemberében a közüzemi szolgáltatások emelkedő költségei, amelyek már a számlákon is megmutatkoztak, súlyosbította a kazah állampolgárok pénzügyi helyzetét, amit az emelkedő üzemanyagárak és a szolgáltatásokra fordított kiadások növekedése súlyosbított. Ezek a tényezők várhatóan hozzájárulnak az alapvető fogyasztási cikkek és szolgáltatások árának emelkedéséhez, ami 2025-ben a kazah infláció előrejelzésen túli gyorsulásához vezethet.

Tenge kihívásokkal néz szembe

2025. február végén a tenge, Kazahsztán nemzeti valutájának árfolyama figyelemre méltó érzékenységet mutatott a gazdasági tényezőkkel szemben, amit az amerikai dollárral és más nemzetközi valutákkal szembeni ingadozásai is bizonyítanak. A tenge árfolyamát a hazai és nemzetközi gazdasági tényezők összetett kölcsönhatása befolyásolja. A tenge árfolyamát jelentősen befolyásolja az olajárak dinamikája, a Kazah Nemzeti Bank politikája és az orosz rubel váratlan erősödése. Konkrétan 2025. február 21-én az orosz rubel elérte a 88,67 rubelt dolláronként, ami 6%-os emelkedést jelent egy ötnapos időszak alatt, és közvetlenül befolyásolta a tenge árfolyamát.

Míg a Brent nyersolaj jelenlegi hordónkénti ára 70 és 75 dollár között ingadozik, átmeneti stabilitási forrást biztosítva a tenge számára, a tágabb gazdasági

környezet továbbra is jelentős hatást gyakorol árfolyamdinamikájára. A növekvő olajtermelés következményei azonban azt jelzik, hogy az árvárákozások 2026-ra hordónként 60 dollárra csökkennek, ami a tenge potenciális sebezhetőségére utal a jövőben.

Az elemzők arra számítanak, hogy a dollár 2025 végére 545 és 650 tenge között ingadozik. Ugyanakkor a kazah nemzeti fizetőeszköz [árfolyama](#) számos tényezőtől függ, beleértve a dollár globális erősödését a főbb devizákkal szemben, a Brent olaj árát és a rubelt.

Az exportszektor várható visszaesése az olaj- és egyéb nyersanyagárak csökkenése miatt várhatóan a nemzeti bevételek csökkenését eredményezi, ezáltal nyomást gyakorolva a tenge árfolyamára. Az OPEC+ által végrehajtott termelés csökkentés az előrejelzések szerint negatív hatással lesz az exportra, tovább súlyosbítva az árfolyam dinamikáját. A kazahsztáni nyersanyagok fő fogyasztói, Európa és Kína gazdasági növekedésének előrejelzett lassulása valószínűleg az export iránti kereslet csökkenéséhez vezet. Emellett az előrejelzések szerint az import várható megugrása és a geopolitikai környezet romlása káros hatással lesz az árfolyamra.

A tenge gyengülését befolyásolhatja az államadósság növekedése, a szolgáltatás költségei, a belföldi infláció felhalmozódása és az import például Oroszországból (Kazahsztán egyik fő kereskedelmi partnere). A pozitív tényezők közül kiemelhető a kazah arany- és devizatartalékok növekedése, valamint a Nemzeti Alap növekedésének negatív dinamikájának hiánya. Becslések szerint a tartalékok 20 százalékkal nőttek az elmúlt három évben, és elérték a 60 milliárd dollárt.

Végszó

Kazahsztán jelentős gazdasági növekedést tapasztalt, nagyrészt a jelentős gáz- és olajbevételeknek köszönhetően, amelyek az ország GDP-jének és exportjának jelentős részét teszik ki. 2024-ben az ország GDP-növekedése elérte a 4,6 százalékot, mind az olaj-, mind a nem olajszektornak köszönhetően, a folyamatban lévő ukrajnai konfliktus minimális hatásával. A prognózisok szerint az olajon kívüli GDP-növekedés valószínűleg 3,5 százalék körül stabilizálódik, bár ez a szám kockázatoknak van kitéve, beleértve az olajárak csökkenésének lehetőségét és az exporttevékenységek zavarait. Az ország gazdasági profilját tovább erősítik jelentős természeti erőforrásai, amelyek magukban foglalják az olajat, a gázt, a szenet és a különféle ásványi anyagokat, a mezőgazdaság pedig kulcsszerepet játszik a posztsovjet korszak gazdasági fellendülésében. A kazahsztáni mezőgazdasági ágazat különösen robusztus, a nemzet jártasságot mutat a búzatermelésben és az állattenyésztésben, ezáltal elősegítve az élelmiszer-önellátást. Az ipari szektor, amely magában foglalja az olajkitermelést, a bányászatot, a kohászatot, a vegyi anyagokat és a gépeket, jelentősen hozzájárul a GDP-hez. Ezzel párhuzamosan a pénzügyi szektor, a közlekedés, a technológia és a feltörekvő turizmus vezetésével a gazdasági növekedés egyik fő mozgatórugója.

A növekedési potenciált jelző gazdasági mutatók és előrejelzések ellenére Kazahsztán jelentős külkereskedelmet folytat, különösen az Eurázsiai Gazdasági Unió tagállamaival. A költségvetési hiány, az inflációs nyomás és az árfolyamdinamika azonban jelentős kihívásokat jelent, és olyan kezdeményezéseket ösztönöz, mint a gazdasági liberalizáció és az olajtermelés fellendítése, hogy ellensúlyozzák a költségvetési egyensúlyt és a nemzetgazdasági stabilitást befolyásoló tényezőket. Az inflációs előrejelzések és a tenge potenciális leértékelődése aláhúzza a gazdaság alkalmazkodóképességét az ingadozó globális feltételekhez, ahol az alacsonyabb olajárak és a geopolitikai változások hatással lehetnek az exportbevételekre és a devizaértékekre. A gazdasági összetettségek sikeres eligazodása érdekében Kazahsztán egy sor stratégiát hajtott végre, beleértve a privatizációt, a kis- és középvállalkozások támogatását és a célzott növekedési kezdeményezéseket. Ezen intézkedések célja a GDP-célok előmozdítása és a fenntartható fejlődés előmozdítása az elkövetkező években.